

BELGISCHE KAMER VAN  
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

17 februari 2016

**WETSVOORSTEL**

**tot wijziging van het Wetboek van de  
inkomstenbelastingen 1992, teneinde  
de bevoegdheden van de Fiscale  
Bemiddelingsdienst te verruimen**

(ingediend door de heer Olivier Maingain en  
mevrouw Véronique Caprasse)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS  
DE BELGIQUE

17 février 2016

**PROPOSITION DE LOI**

**modifiant le Code des impôts  
sur les revenus 1992, visant  
à étendre les compétences  
du service de conciliation fiscale**

(déposée par M. Olivier Maingain et  
Mme Véronique Caprasse)

**SAMENVATTING**

*Wanneer een belastingplichtige een administratief geschil heeft met een belastingdienst, kan hij bij de Fiscale Bemiddelingsdienst een bemiddelingsverzoek indienen. Dat verzoek wordt echter alleen behandeld mits de betrokkene vooraf een bezwaar heeft ingediend bij de desbetreffende belastingdienst.*

*Dit wetsvoorstel strekt ertoe de bevoegdheden van de Fiscale Bemiddelingsdienst te verruimen: wanneer de belastingplichtige het niet eens is met een belastingdienst, zou hij al in de fase van de vestiging van de belasting een bemiddelingsverzoek kunnen indienen bij de Fiscale Bemiddelingsdienst.*

**RÉSUMÉ**

*Tout contribuable peut introduire, en cas de litige administratif avec l'administration, une demande de conciliation auprès du service de conciliation fiscale. Cependant, la demande de conciliation fiscale ne sera examinée que si une réclamation a été préalablement introduite auprès de l'administration fiscale.*

*La présente proposition de loi tend à étendre les compétences du service de conciliation fiscale afin de permettre au contribuable de pouvoir introduire, en cas de désaccord avec l'administration fiscale, une demande de conciliation durant la phase d'établissement de l'impôt.*

|             |   |                                                                         |
|-------------|---|-------------------------------------------------------------------------|
| N-VA        | : | Nieuw-Vlaamse Alliantie                                                 |
| PS          | : | Parti Socialiste                                                        |
| MR          | : | Mouvement Réformateur                                                   |
| CD&V        | : | Christen-Democratisch en Vlaams                                         |
| Open Vld    | : | Open Vlaamse liberalen en democraten                                    |
| sp.a        | : | socialistische partij anders                                            |
| Ecolo-Groen | : | Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen |
| cdH         | : | centre démocrate Humaniste                                              |
| VB          | : | Vlaams Belang                                                           |
| PTB-GOI     | : | Parti du Travail de Belgique – Gauche d'Ouverture                       |
| DéFI        | : | Démocrate Fédéraliste Indépendant                                       |
| PP          | : | Parti Populaire                                                         |

*Afkortingen bij de nummering van de publicaties:*

|                  |                                                                                                                                           |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| DOC 54 0000/000: | Parlementair document van de 54 <sup>e</sup> zittingsperiode + basisnummer en volgnummer                                                  |
| QRVA:            | Schriftelijke Vragen en Antwoorden                                                                                                        |
| CRIV:            | Voorlopige versie van het Integraal Verslag                                                                                               |
| CRABV:           | Beknopt Verslag                                                                                                                           |
| CRIV:            | Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen) |
| PLEN:            | Plenum                                                                                                                                    |
| COM:             | Commissievergadering                                                                                                                      |
| MOT:             | Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)                                                                               |

*Abréviations dans la numérotation des publications:*

|                  |                                                                                                                                                       |
|------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| DOC 54 0000/000: | Document parlementaire de la 54 <sup>e</sup> législature, suivi du n° de base et du n° consécutif                                                     |
| QRVA:            | Questions et Réponses écrites                                                                                                                         |
| CRIV:            | Version Provisoire du Compte Rendu intégral                                                                                                           |
| CRABV:           | Compte Rendu Analytique                                                                                                                               |
| CRIV:            | Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes) |
| PLEN:            | Séance plénière                                                                                                                                       |
| COM:             | Réunion de commission                                                                                                                                 |
| MOT:             | Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)                                                                                       |

*Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers*

Bestellingen:  
Natieplein 2  
1008 Brussel  
Tel.: 02/ 549 81 60  
Fax: 02/549 82 74  
www.dekamer.be  
e-mail: publicaties@dekamer.be

De publicaties worden uitsluitend gedrukt op FSC gecertificeerd papier

*Publications officielles éditées par la Chambre des représentants*

Commandes:  
Place de la Nation 2  
1008 Bruxelles  
Tél.: 02/ 549 81 60  
Fax: 02/549 82 74  
www.lachambre.be  
courriel: publications@lachambre.be

Les publications sont imprimées exclusivement sur du papier certifié FSC

## TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De beoefenaars van het handelsrecht, het sociaal recht en het familierecht zijn al jarenlang vertrouwd met de alternatieve vormen van geschillenbeslechting. Verzoenings-, bemiddelings- en arbitrageprocedures worden steeds meer toegepast; als die alternatieve procedures succesvol zijn, kunnen zij immers leiden tot een oplossing die berust op een compromis en wederzijdse toegevingen. Wanneer een geschil voor de hoven en rechtbanken wordt gebracht, neemt de beslechting ervan doorgaans veel meer tijd in beslag dan wanneer een beroep wordt gedaan op een alternatieve vorm van geschillenbeslechting.

Ook fiscale geschillen kunnen sinds bijna tien jaar via alternatieve methodes worden beslecht, naast de gebruikelijke regeling inzake administratieve of gerechtelijke geschillenbeslechting.

Bij de wet van 25 april 2007 werd bij de FOD Financiën de Fiscale Bemiddelingsdienst opgericht. Het was de bedoeling het aantal fiscaalgerechtelijke geschillen terug te dringen, door erop aan te sturen dat de partijen hun standpunten verzoenen.

Die dienst werkt autonoom en maakt de belastingdiensten toegankelijker voor de belastingplichtigen.

De wetgever heeft zich bij de oprichting van de Fiscale Bemiddelingsdienst gebaseerd op de bemiddelingsregelingen in fiscale aangelegenheden die onder meer in Frankrijk en in Nederland al jarenlang worden toegepast.

In 2013 heeft de Fiscale Bemiddelingsdienst 3 127 nieuwe verzoeken ontvangen; in 2014 waren er 3 546 (een stijging met 13 %). Er is een gestage toename, want in 2013 was er ook al een stijging met 12 % ten opzichte van 2012<sup>1</sup>. Zulks betekent dat de Fiscale Bemiddelingsdienst in de loop der jaren almaar aan bekendheid heeft gewonnen.

Uit de jaarverslagen van de Fiscale Bemiddelingsdienst blijkt dat deze dienst een positieve en actieve rol speelt bij de beslechting van geschillen tussen de FOD Financiën en de belastingplichtigen. De dienst werkt tevens constructief mee aan oplossingen waarin beide partijen zich kunnen vinden. Dankzij het optreden van de Fiscale Bemiddelingsdienst zijn de belastingdiensten overigens vaker geneigd medewerking te verlenen.

<sup>1</sup> FOD Financiën, Fiscale Bemiddelingsdienst, Jaarverslag 2014, blz. 32.

## DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les praticiens du droit commercial, social ou familial sont familiarisés depuis de nombreuses années avec les modes alternatifs de règlement des conflits (en abrégé M.A.R.C.). La conciliation, la médiation ou l'arbitrage connaissent un succès grandissant. En effet, ces procédures alternatives permettent d'obtenir, en cas de succès, une solution faite de compromis et de concessions réciproques. En comparaison avec un litige pendant devant les cours et tribunaux, les M.A.R.C. permettent d'arriver à une solution généralement plus rapide.

Depuis près d'une dizaine d'année, les litiges fiscaux peuvent également faire l'objet d'un mode alternatif de règlement des conflits, en dehors des règles classiques du contentieux administratif et judiciaire.

La loi du 25 avril 2007 a instauré au sein du SPF Finances un service de conciliation fiscale visant à réduire le nombre de litiges fiscaux judiciaires, en amenant les parties à concilier leurs positions.

Ce service fonctionne de façon autonome et permet aux contribuables de bénéficier d'une meilleure accessibilité de la part de l'administration fiscale.

Pour la création du service de conciliation fiscale, le législateur s'est inspiré entre autres de la France et des Pays-Bas où la conciliation fiscale est déjà appliquée depuis de longues années.

En 2014, le service de conciliation fiscale a reçu 3 546 nouvelles demandes contre 3 127 en 2013, soit une augmentation de 13 %, en augmentation constante puisque, en 2013 aussi, on avait déjà constaté une augmentation de 12 % par rapport à 2012<sup>1</sup>. Le service de conciliation fiscale bénéficie donc, au fil des années, d'une visibilité de plus en plus importante.

Il ressort des rapports annuels du service de conciliation fiscale que ce dernier joue un rôle bénéfique et actif dans la résolution des litiges entre le SPF Finances et les contribuables. Le service participe aussi, de manière constructive, à la recherche d'une solution acceptable pour les deux parties. De plus, grâce à l'intervention du service de conciliation fiscale, l'administration sera souvent plus encline à coopérer.

<sup>1</sup> SPF Finances, Service de conciliation fiscale, rapport annuel 2014, p.32.

De fiscale bevoegdheden zijn gespreid over de Federale Staat, de gewesten en de gemeenschappen; daardoor is de Fiscale Bemiddelingsdienst materieel bevoegd voor moeilijkheden die rijzen bij de tenuitvoerlegging van de belastingwetgeving die de administratieve diensten van de FOD Financiën zelf moeten toepassen, maar ook van de fiscale wetten in verband waarmee die FOD de dienst uitoefent. Een en ander houdt in dat de Fiscale Bemiddelingsdienst bijzonder uitgebreide bevoegdheden heeft, in verband met nagenoeg de hele Belgische fiscale wetgeving.

De Fiscale Bemiddelingsdienst heeft twee taken, die zijn bepaald bij artikel 116 van de wet van 25 april 2007 houdende diverse bepalingen (IV):

1. de dienst onderzoekt de hem voorgelegde bemiddelingsverzoeken; hij streeft ernaar de standpunten van de partijen te verzoenen en bezorgt hen een bemiddelingsverslag;

2. in voorkomend geval richt de dienst aanbevelingen aan de voorzitter van het directiecomité van de FOD Financiën, in het bijzonder met betrekking tot bestuurs-handelingen of de bestuurlijke werking die in strijd zijn met de beginselen van behoorlijk bestuur, of met de wetten en verordeningen.

De Fiscale Bemiddelingsdienst is bevoegd inzake geschillen over de heffing en de invordering van de belastingen. De bemiddelingsverzoeken worden volkomen objectief, onpartijdig en onafhankelijk behandeld. Om het neutraal optreden van de fiscaal bemiddelaars te waarborgen, mogen zij binnen de perken van hun bevoegdheden van geen enkele overheid instructies ontvangen, noch uit hun ambt worden ontheven wegens handelingen die zij in het raam van hun ambt stellen.

Aanvankelijk mocht de Fiscale Bemiddelingsdienst pas worden gecontacteerd nadat voorafgaandelijk een bezwaar was ingediend bij de desbetreffende belastingdienst. De wet van 29 april 2013 heeft de bevoegdheden van de dienst uitgebreid tot de verzoekschriften tot ambtshalve ontheffing, als gevolg van de wijziging van artikel 376*quinquies* van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (WIB 92). Procedureel moet het bemiddelingsverzoek in verband met de inkomstenbelastingen verplicht worden ingediend tijdens de fase van de administratieve afwikkeling van het bezwaar of van het verzoek tot ambtshalve ontheffing, en altijd voordat de gewestelijk directeur van de directe belastingen zijn beslissing heeft genomen.

Al komt dit niet vaak voor, toch wijzen de indieners erop dat bepaalde belastingambtenaren hun

En vertu de la répartition des compétences fiscales entre l'État fédéral, les Régions et les Communautés, la compétence matérielle du service de conciliation fiscale porte sur les difficultés relatives à l'application des lois fiscales tant pour lesquelles les administrations du SPF Finances assument la compétence que pour lesquelles elles assument le service. Les compétences du service de conciliation fiscale sont donc extrêmement étendues et touchent à la quasi-totalité de la législation fiscale belge.

Le service de conciliation fiscale dispose d'une double mission, définie par l'article 116 de la loi du 25 avril 2007 portant des dispositions diverses (IV):

1. examiner les demande de conciliation dont il est saisi, tendre à concilier les points de vue des parties et adresser auxdites parties un rapport de conciliation;

2. adresser, le cas échéant, des recommandations au Président du Comité de direction du SPF Fiances, notamment en ce qui concerne des actes ou des fonctionnements administratifs non conformes aux principes de bonne administration et aux lois et règlements.

Le service de conciliation fiscale est compétent pour les litiges relatifs à la perception des impôts et pour le recouvrement de ceux-ci. L'examen des demandes de conciliation se fait en toute objectivité, impartialité et indépendance. En vue d'assurer la neutralité de leurs interventions, les conciliateurs fiscaux ne reçoivent, dans les limites de leurs attributions, d'instructions d'aucune autorité et ne peuvent être relevés de leur charge en raison d'actes qu'ils accomplissent dans le cadre de leurs fonctions.

Initialement, le service de conciliation fiscale ne pouvait être contacté que dans l'hypothèse où une réclamation avait été préalablement introduite auprès de l'administration fiscale. La loi du 29 avril 2013 a étendu les compétences du service aux requêtes en dégrèvement d'office, et ce à la suite de la modification de l'article 376*quinquies* du Code des impôts sur les revenus 1992 (CIR 92). Sur le plan de la procédure, en matière d'impôt sur les revenus, la demande de conciliation doit impérativement être introduite pendant la phase du traitement administratif de la réclamation ou de la demande de dégrèvement d'office, et ce impérativement avant que le directeur régional des contributions directes ait pris sa décision.

Toutefois, les auteurs soulignent la pratique, certes marginale, de certains fonctionnaires à vouloir précipiter

beslissingen inderhaast willen nemen om niet te maken te krijgen met onderzoekshandelingen die de Fiscale Bemiddelingsdienst kan stellen.

Volgens de indieners is het met de voormelde procedurele verplichting niet mogelijk het aantal fiscale geschillen voor de hoven en rechtbanken aanzienlijk en significant te doen dalen. *Pro memorie*: het bezwaar in verband met inkomstenbelastingen is een administratief rechtsmiddel dat vóór elke rechtsvordering moet worden ingesteld. Niet zelden zal een belastingplichtige die na zijn administratieve voorziening geen genoegdoening heeft verkregen, aankloppen bij de hoven en rechtbanken, zelfs als zijn verzoek tot bemiddeling nog altijd in behandeling is bij de Fiscale Bemiddelingsdienst. In dergelijke omstandigheden is de Dienst krachtens artikel 376*quinquies*, § 2, tweede lid, van het WIB 92, immers van zijn bevoegdheid ontheven en kan hij zich niet langer over het bemiddelingsverzoek uitspreken.

De indieners wijzen erop dat er momenteel tijdens de hele fase van de belastingheffing geen enkele voorafgaande procedure bestaat om te bemiddelen tussen de partijen. Het valt dan ook te betreuren dat de wetgever er wel toe wil komen dat het aantal fiscale geschillen voor de hoven en rechtbanken afneemt en dat de belastingdiensten toegankelijker worden voor de belastingplichtigen, maar dat hij niet heeft gedacht aan een alternatieve geschillenregeling in de fase waarin de belasting wordt gevestigd.

Dit wetsvoorstel strekt er derhalve toe de belastingplichtigen de mogelijkheid te bieden om, bij onenigheid met de belastingdiensten, in de fase waarin de belasting wordt geheven of gevestigd een bemiddelingsverzoek in te dienen bij de Fiscale Bemiddelingsdienst.

leurs décisions afin de ne pas avoir à faire face aux investigations que peut mener le service de conciliation fiscale.

Selon les auteurs, l'obligation procédurale susmentionnée ne permet pas d'obtenir une diminution sensible et significative du nombre de litiges fiscaux devant les cours et tribunaux. En effet, les auteurs rappellent que la réclamation en matière d'impôt sur les revenus constitue un recours administratif préalable obligatoire à une action judiciaire. Il n'est donc pas rare qu'un contribuable n'ayant pas obtenu satisfaction au stade du recours administratif poursuive ses démarches au sein des cours et tribunaux, et ce même si une demande de conciliation est toujours pendante devant le service de conciliation fiscale. Pour rappel, en pareille circonstance, en vertu de l'article 376*quinquies*, § 2, alinéa 2, du CIR 92, le service de conciliation est déchargé de sa compétence et ne peut plus statuer sur la demande de conciliation.

Les auteurs insistent sur le fait qu'il n'existe actuellement, et ce durant toute la phase de taxation, aucune procédure préalable permettant de concilier les parties. En effet, il est regrettable que le législateur, souhaitant diminuer le nombre de litiges fiscaux devant les cours et tribunaux et améliorer l'accès des contribuables à l'administration fiscale, n'ait pas envisagé un mode alternatif de règlement des conflits au stade de l'établissement de l'impôt.

La présente proposition de loi entend donc permettre aux contribuables d'introduire, en cas de désaccord avec l'administration fiscale durant la phase de taxation ou d'établissement de l'impôt, une demande de conciliation auprès du service de conciliation fiscale.

Olivier MAINGAIN (DéFI)  
Véronique CAPRASSE (DéFI)

**WETSVOORSTEL****Artikel 1**

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

**Art. 2**

In artikel 376*quinquies* van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, ingevoegd bij de wet van 25 april 2007 en gewijzigd bij de wet van 29 april 2013, wordt § 1 aangevuld met een tweede lid, luidende:

“In geval van onenigheid met de belastingadministratie bij de vestiging of de berekening van de belasting kan de belastingplichtige een bemiddelingsverzoek indienen bij de in het eerste lid bedoelde fiscale bemiddelingsdienst. Wanneer een gemeenschappelijke aanslag wordt gevestigd, kan de echtgenoot of de wettelijk samenwonende partner van de belastingplichtige bij diezelfde bemiddelingsdienst een bemiddelingsverzoek indienen.”.

3 februari 2016

**PROPOSITION DE LOI****Article 1<sup>er</sup>**

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

**Art. 2**

À l'article 376*quinquies* du Code des impôts sur les revenus 1992, inséré par la loi du 25 avril 2007 et modifié par la loi du 29 avril 2013, le § 1<sup>er</sup> est complété par un alinéa 2, rédigé comme suit:

“En cas de désaccord avec l'administration lors de l'établissement ou du calcul de l'imposition, le contribuable peut introduire une demande de conciliation auprès du service de conciliation fiscale visé à l'alinéa 1<sup>er</sup>. Lorsqu'une imposition commune est établie, une demande de conciliation peut être introduite auprès de ce même service de conciliation fiscale par le conjoint ou le cohabitant légal du contribuable.”.

3 février 2016

Olivier MAINGAIN (DéFI)  
Véronique CAPRASSE (DéFI)